

8. *Костовська К.М.* Місце правозастосовної техніки в юридичній техніці // Економіка. Фінанси. Право. – 2008. – Вип. 11. – С. 37-39.
9. *Черданцев А.Ф.* Теория государства и права. – М., 2002.
10. *Чухвичев Д.В.* Логика, стиль и язык закона // Право и политика. – 2005. – № 2. – С. 140-151.
11. *Дзейко Ж.О.* Поняття юридичних конструкцій як засобів юридичної техніки // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2008. – № 1 (75). – С. 5-17.

Надійшла до редакції 28.02.2012

В.Т. Окіпнюк

кандидат юридичних наук, доцент
(Національна академія Служби безпеки України)

УДК 342.951

РОЗВИТОК ОРГАНІЗАЦІЙНО-ШТАТНОЇ СТРУКТУРИ ПІДРОЗДІЛІВ ПРОКУРАТУРИ ПО НАГЛЯДУ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНІВ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОГО ПОЛІТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА НАРОДНОГО КОМІСАРІАТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УСРР

Стаття присвячена юридичному аналізу еволюції організаційно-штатної структури підрозділів прокуратури, які здійснювали нагляд за органами державної безпеки УСРР–УРСР.

Ключові слова: *органи державної безпеки, Державне політичне управління, Народний комісаріат внутрішніх справ, Народний комісаріат юстиції, прокуратура, прокурорський нагляд, організаційна структура.*

Статья посвящена юридическому анализу эволюции организационно-штатной структуры подразделений прокуратуры, которые осуществляли надзор за органами государственной безопасности УССР.

Ключевые слова: *органы государственной безопасности, Государственное политическое управление, Народный комиссариат внутренних дел, Народный комиссариат юстиции, прокуратура, прокурорский надзор, организационная структура.*

The article describes judicial analysis of development of organizational and staff structure of public prosecution subdivisions which USSR state security authorities.

Keywords: *organs of state security, State political administration, People's commissariat of internal affairs, People's commissariat of justice, office of public prosecutor, directorate of public prosecutions, organizational structure.*

Постановка проблеми. Різноманітні питання правового статусу, організаційно-правових форм діяльності, кадрового складу органів державної безпеки Радянської України 20 – 30-х рр. ХХ ст. вже знай-

шли достатньо детальне висвітлення у багатьох наукових працях вітчизняних і зарубіжних авторів. У той же час проблематика здійснення прокурорського нагляду за цими органами, незважаючи на підвищений інтерес до історії авторитарного і тоталітарного режимів, залишається малодослідженою.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Серед історико-правових досліджень найбільш ґрунтовними працями є дисертації Д.Т. Яковенка, Д.А. Тихоненкова, В.В. Мурзи, Є.І. Шабаліної [1] Проблематиці прокурорського нагляду за органами Державного політичного управління (далі – ДПУ) присвячені також спеціальні роботи Л.М. Маймескулова і С.А. Черниченка [2] В останніх переважно характеризуються права прокурорських органів, форми і методи нагляду у хронологічний період, обмежений рамками нової економічної політики та початком 30–х рр. Тобто поза сферою наукового опрацювання залишаються підрозділи прокуратури, які здійснювали нагляд за органами Народного комісаріату внутрішніх справ (далі – НКВС) у середині та другій половині 30-х років. Не розкрито в цих роботах також і штатну структуру прокурорського нагляду за органами державної безпеки, мало уваги присвячено прокурорським працівникам, які безпосередньо були причетні як до становлення прокурорського нагляду за органами ДПУ на початку 20-х років, так і до процесу його поступового переродження у 30-ті роки ХХ ст.

Окремі згадки про особливості нагляду прокуратури за органами державної безпеки зустрічаються у роботах Г.О. Мурашина, В.В. Сухоноса, В.Г. Клочкова, присвячених історії прокуратури Радянської України [3]. Однак детальний аналіз штатної структури підрозділів прокуратури, які здійснювали нагляд за органами ДПУ–НКВС, у вказаних дослідженнях відсутній.

Серед праць останнього часу, які намагались усунути брак біографічної інформації щодо прокурорських працівників 20–30-х років, слід назвати окремі статті І.Б. Усенка і Ю.І. Шаповала, присвячені керівникам прокурорських підрозділів по нагляду за органами державної безпеки Г.А. Железнодорожному і Л.О. Крайньому, та книгу Л.М. Авраменка, А.І. Амонса «Репресовані прокурори в Україні: документи, нариси, матеріали». У статтях міститься детальна біографічна інформація про згаданих прокурорських працівників, а в роботі Л.М. Авраменка й А.І. Амонса йдеться про осіб, підданих незаконним репресіям. Прокурори, які займалися наглядом за органами державної безпеки, спеціально не виділяються, хоча останні, в силу низки об'єктивних факторів, займали особливе становище в системі прокурорської ієрархії [4].

Отже, аналіз наукової літератури засвідчує недостатнє висвітлення проблем організаційно-штатної побудови, кадрового і персональ-

ного складу прокурорських підрозділів по нагляду за органами державної безпеки у 20-ті – 30-ті роки ХХ ст.

Виклад основного матеріалу. Дана стаття є спробою у міру можливостей усунути прогалини, які існують у сфері дослідження організаційно-штатної структури, кадрового та персонального складу підрозділів, які здійснювали нагляд за органами ДПУ–НКВС: 4-го підвідділу відділу прокуратури Народного комісаріату юстиції (далі – НКЮ) УСРР (1923–1931 рр.); прокуратури ДПУ НКЮ УСРР (1931 р. – травень 1934 р.); сектору прокуратури у спеціальних справах (далі – спецсправах) НКЮ УСРР (травень 1934 р. – липень 1936 р.); відділу прокуратури у спецсправах НКЮ УСРР (липень – листопад 1936 р.); відділу у спецсправах прокуратури УСРР (з листопада 1936 р.).

Перші організаційні заходи щодо формування централізованого прокурорського нагляду за органами державної безпеки були здійснені 23 березня 1923 р., коли Колегія НКЮ УСРР (протокол № 71) винесла постанову про необхідність запровадження при НКЮ посади помічника Прокурора Республіки по нагляду за діяльністю ДПУ [5].

З 1 серпня 1923 р. нагляд за органами ДПУ організаційно перебував у складі 2-го підвідділу прокуратури, який займався наглядом за органами дізнання і слідства. Після цього відповідно до постанови РНК УСРР «Про структуру і штат НКЮ» від 13 листопада 1923 р. і наказу НКЮ УСРР №291 від 19 листопада 1923 р. для нагляду за органами ДПУ було створено окремий 4-й підвідділ відділу прокуратури НКЮ УСРР. Остаточні вказані організаційно-штатні зміни закріпила постанова Всеукраїнського центрального виконавчого комітету «Про доповнення «Положення про НКЮ» від 21 листопада 1923 р. У підвідділі було п'ять посад: завідувач і помічник Прокурора Республіки за сумісництвом, два прокурори НКЮ, секретар і діловод [6]. До кінця січня 1924 р. кількість діловодів була збільшена до трьох [7].

При проведенні адміністративно-територіальної реформи організаційно-правовою підкомісією з впровадження трьохступеневої системи управління у квітні 1925 р. розглядався оновлений проект структури та штатів НКЮ УСРР. Наркомат пропонував збільшити число штатних одиниць у підвідділі по нагляду за органами ДПУ до дев'яти, ввівши додатково посади прокурора і діловода. Спочатку підкомісія підтримала цю пропозицію, однак після другого розгляду проекту штатів НКЮ УСРР від введення у підвідділі посади діловода відмовились, залишивши тільки додаткову посаду прокурора НКЮ [8].

Це рішення знайшло законодавче закріплення у постанові РНК УСРР «Про структуру й штати Народного комісаріату юстиції УСРР, Найвищого суду УСРР, округових судів і округових прокуратур» від 6 липня 1925 р. [9] Така штатна чисельність підвідділу у кількості 8 посад – завідувач і за сумісництвом помічник Прокурора Республі-

ки, три прокурора НКЮ, секретар і три діловоди – зберігалась принаймні до червня 1929 р.

Першим завідувачем став С.Я. Янський. Виявлені нами архівні документи свідчать про те, що у період його відсутності обов`язки завідувача підвідділу тимчасово виконували у липні 1924 р. Яковлев, а в серпні та жовтні 1925 р. – Л.С. Ахматов-Ахманицький, які до штату підвідділу не входили і працювали на постійній основі в інших підвідділах відділу прокуратури НКЮ УСРР.

Прокурорами НКЮ у 4-му підвідділі на початковому етапі працювали: С.Я. Янський до свого призначення на посаду завідувача підвідділу, М.І. Поляков-Ольхін, М.А. Владимирська-Романова, Л.О. Крайній та М.Ю. Санін. Крім цього, упродовж лютого – липня 1924 р. до підвідділу був прикомандирований т. в. о. прокурора при НКЮ О.Б. Асов-Кабалкін.

Функції секретаря підвідділу здійснювали М.А. Владимирська-Романова, Е.М. Стеблов, С.В. Руденко, а діловодів – Абрамов-Малютін, Ф.Г. Стахейко, С.В. Руденко, А.С. Хейфец, С.З. Шаргей.

З метою забезпечення постійної участі керівництва структурних підрозділів прокуратури у роботі Колегії НКЮ УСРР на її засіданні від 23 січня 1926 р. (протокол № 6/110) було прийнято рішення про введення посад заступників у підвідділах прокуратури НКЮ УСРР без збільшення існуючих штатів. Однак тільки 24 квітня 1926 р. Колегія НКЮ (протокол № 32/136) призначила постійного заступника завідувача 4-го підвідділу, який мав представляти підвідділ під час відсутності, хвороби або відпустки завідувача [10]. Ним став Л.О. Крайній, який був беззмінним заступником протягом майже восьми років.

З середини 1926 р. персональний склад підвідділу чітко визначився, припинилась плінність кадрів, яка мала місце в попередній період, існуючі вакансії були заповнені постійними працівниками. 3 квітня 1926 р. посаду керівника підвідділу – помічника Прокурора Республіки замість С.Я. Янського зайняв Г.А. Железнодорожський. На посадах прокурорів НКЮ, крім Л.О. Крайнього, працювали В.П. Кларк і М.А. Гінзбург. Посаду секретаря займав Я.С. Шохер [11].

Наприкінці 20-х – у 30-ті роки ХХ ст. відбувається процес поступового зростання штатної чисельності підрозділів, які здійснювали нагляд за органами державної безпеки. Цьому, на наш погляд, сприяла низка факторів, що були пов`язані як із загальним збільшенням обсягу та розширенням змісту функцій радянської держави і особливостями тенденцій розвитку державного механізму республіки у визначений хронологічний період, так і з посиленням спеціалізації і ускладненням організаційних форм діяльності самих підрозділів прокуратури по нагляду за дотриманням законів органами державної безпеки.

З жовтня 1929 р. кількість посад прокурорів НКЮ була збільшена до 4-х, що згодом було закріплено штатами на 1930 р. [12] Однак і цих прокурорів не вистачало для виконання існуючих завдань. Тому керівництво підвідділу пропонувало збільшити кількість співробітників на 7 осіб [13].

Згідно зі статтею 145 розділу 6 Положення про судоустрій від 25 листопада 1931 р. нумерація підвідділів прокуратури була скасована, а сам колишній відділ прокуратури НКЮ УСРР отримав назву «державна прокуратура» і був визначений як орган юстиції, що підпорядкований НКЮ УСРР. Усю діяльність по нагляду за органами ДПУ мав здійснювати помічник Генерального прокурора Республіки по нагляду за справами ДПУ або прокурор ДПУ УСРР. Йому підпорядковувались прокурори управлінь ДПУ УСРР, прокурор окремої касаційної колегії у справах надзвичайних сесій Головного суду Автономної Молдавської соціалістичної радянської республіки та міжрайонних судів та прокурор надзвичайної сесії Верховного суду УСРР [14].

Після переходу у 1932 р. на обласну систему адміністративно-територіального поділу штат прокуратури ДПУ був збільшений спочатку до 9 посад: Помічник Генерального прокурора, заступник, 6 прокурорів і референт [15, арк. 2], а згідно з наказом НКЮ УСРР № 19 від 29 січня 1934 р. – до 12 посад: помічник Генерального прокурора, 9 прокурорів, прокурор по нагляду за міліцією і референт [16].

Таким штат підвідділу залишався і станом на 2 квітня 1934 р., хоча з 12 посад 3 посади прокурорів були вакантними і в наявності, як і раніше, перебувало тільки 9 працівників: помічник Генерального прокурора – Г.А. Железногорський, прокурори – Л.О. Крайній, Л.Г. Мальцев, А. Ярошевський, Ф.К. Аудрінг, І.М. Діковський, Прокіпенко, референт-стенографіст – Рікман-Давидович, референт – Л. Ярошевський [15, арк. 23 зв.].

У травні 1934 р. відповідно до союзних вимог відбулась реорганізація НКЮ УСРР і на базі Прокуратури ДПУ був створений сектор по нагляду за ДПУ або спецсектор (сектор у спецсправах). Його очолив Л.О. Крайній [15, арк. 34].

Штати спецсектора станом на 13 травня і 1 червня 1934 р. становили 8 посад: Помічник Генерального прокурора – Г.А. Железногорський, 6 прокурорів – Л.О. Крайній, Л.Г. Мальцев, А. Ярошевський, Ф.К. Аудрінг, І.М. Діковський, Рікман-Давидович, референт Л. Ярошевський [15, арк. 30, 35 зв.]

У 1935 р. штат сектору у спецсправах Прокуратури Республіки було зменшено до 7 посад: помічник Генерального прокурора, 5 прокурорів і референт. Однак згідно зі штатами та ставками НКЮ УСРР на 1936 р. знову планувалось збільшити кількість посад, але вже до 10, за рахунок введення посади заступника Генерального прокурора і

2-х додаткових посад прокурорів [17, арк. 8]. Однак, як свідчать документи, ці штатні зміни запроваджувались поступово.

На штатну структуру і завдання спецсектору у цей період впливала невизначеність у питаннях нагляду за органами міліції, оскільки працівники, які мали здійснювати такий нагляд, а відтак і штатні одиниці, то виводились зі складу спецсектору, то знов повертались до нього. З 1 червня 1934 р. на нетривалий час нагляд за органами міліції був виділений у окрему структуру – прокуратуру по міліції. До її складу перевели колишнього прокурор спецсектора Прокопенка. Але невдовзі функцію нагляду за органами міліції повернули до спецсектору, доручивши займатись цим напрямком роботи Ф.К. Аудрінгу. Однак згідно з наказом НКЮ та Генерального прокурора республіки (далі – ГПР) УСРР №5/20.2 від 7 лютого 1935 р. функція нагляду за управлінням міліції у справі адміністративного вислання осіб та паспортизації знову була вилучена з відання спецсектору і передана до сектору радянського і культурного будівництва Прокуратури [18].

Вказані заходи не сприяли підвищенню рівня прокурорського нагляду, тому відповідно до наказу НКЮ та ГПР №5/20.97 від 25 січня 1936 р було прийнято рішення про створення окремого сектору по нагляду за органами дізнання у складі завідуючого (Ф.К. Аудрінга), двох помічників, референта і кореспондента. Цей сектор мав: наглядати і керувати роботою органів дізнання і всебічно допомагати їм в роботі; наглядати за здійсненням законів про паспортизацію; наглядати за практикою і політикою штрафів, які накладає міліція. У складі обласних прокуратур без збільшення штату створювались сектори по нагляду за органами дізнання з такими ж функціями [19, арк.12].

У березні того ж року відповідно до наказу НКЮ та ГПР №5/20.105 від 8 березня 1936 р. сектор по нагляду за органами міліції був остаточно переданий до складу спецсектору прокуратури у якості групи. Функції групи були дещо розширені за рахунок того, що на неї додатково покладалось методологічне керівництво роботою місцевих прокурорів по нагляду за органами міліції, нагляд за роботою трійок по боротьбі з соціально небезпечним елементом, надання висновків у справах, які надходили на розгляд Особливої наради, а також розгляд позасудових справ, в яких слідство провадила міліція. Подібні зміни були запроваджені і в обласних прокуратурах [19, арк. 38; 20]. Нагляд у справах, які були віднесені до відання органів міліції, зокрема щодо так званих безпаспортних та кримінальних елементів, як і раніше, було доручено здійснювати Ф.К. Аудрінгу [21].

Отже, станом на 14 квітня і 1 червня 1936 р. склад спецсектору становив 9 осіб, з яких старший помічник Генерального прокурора – завідувач сектору і 8 прокурорів (Л.Г. Мальцев, Ф.К. Аудрінг, І.М. Диковський, Б.М. Шрифтов, А.О. Жарич, Ю.Я. Минацький,

К.І. Берегулько, Лазаренко). Не передбачалось посад заступника і референта, а за рахунок цього була збільшена на одну штатну одиницю кількість прокурорських посад [22].

На підставі постанови ЦВК СРСР «Про виділення прокуратури зі складу Народного комісаріату юстиції» від 20 липня 1936 р. наказом наркома юстиції УСРР №1 від 11 вересня 1936 р. [23] (текстуально співпадав з наказом Прокурора УСРР №2 від 13 вересня 1936 р.) зі складу НКЮ УСРР було виділено штатні одиниці і працівників для Прокуратури УСРР. По сектору у спецсправах значилось 11 штатних посад. Порівняно з червневим штатним розкладом була введена посада заступника завідувача сектору, на яку призначили Л.Г. Мальцева, і посада референта, на яку призначено Зільберт. Персональний склад прокурорів не змінився, тільки за рахунок введення посади заступника завідувача сектору з'явилась вакантна посада прокурора і також було окремо визначено, що прокурор Ф.К. Аудрінг наглядає за органами міліції.

Відповідно до постанови РНК СРСР № 1961 «Про структуру Прокуратури Союзу РСР» від 5 листопада 1936 р. [17, арк. 17] з метою усунення організаційних недоліків апарату прокуратури та покращення її роботи була затверджена нова структура центрального апарату Прокуратури СРСР, яка включала відділ у спеціальних справах. У відповідність до такої структури мали бути приведені апарати прокуратур союзних і автономних республік, країв і областей. У новій організаційній побудові прокуратури замість п'яти ліквідованих відділів було створено три нових – слідчий, кримінально-судовий і відділ загального нагляду.

Відповідно до постанови РНК СРСР і розпорядження Прокурора СРСР було здійснено і реорганізацію Прокуратури УСРР. Згідно з наказом Прокурора УСРР № 5/20.153 від 10 листопада 1936 р. [24] замість колишніх секторів було організовано 7 відділів, в тому числі відділ у спеціальних справах.

Станом на 25 листопада 1936 р. відділ у спеціальних справах налічував 11 осіб, з яких Помічник прокурора – начальник відділу, заступник начальника відділу, 6 прокурорів (з них 2 – по нагляду за міліцією), стажер, секретар і стенографіст (понад штат) [17, арк. 9-10]. Тобто колишні завідувач сектору і його заступник відповідно були переведені на посади начальника і заступника начальника відділу. Замість прокурорів Шрифтова, Лазаренка, Мينيцького з'явилися нові прокурори – Москаленко і Євген'єв. Останній став другим прокурором відділу, який мав наглядати за органами міліції. Таким чином, кількість прокурорів зменшилась порівняно з вереснем 1936 р. на одну особу, а замість посади референта вводилась посада секретаря.

У проектах штатів Прокуратури УСРР на 1937 р. спочатку про-

понувалось виділити зі складу спеціального відділу нагляд за органами міліції. Спеціальний відділ, який здійснював нагляд тільки за органами НКВС, мав складатись з 10 осіб: заступника завідувача відділу – помічника прокурора, 8 помічників прокурора і референта-стенографіста, а відділ нагляду за міліцією – з 5 осіб: завідувача відділу, старшого помічника прокурора, 2 помічників прокурора і секретаря. Однак згодом було прийнято рішення злити ці відділи у один спеціальний відділ із загальним штатом 15 посад: начальник відділу – помічник прокурора, заступник начальника відділу, 6 прокурорів, 2 прокурори по нагляду за міліцією, секретар, старший референт, референт і 2 інструктора – кореспондента [17, арк. 26, 33, 36].

Висновки. Отже, аналіз організаційно-штатної структури прокурорського нагляду за органами ДПУ–НКВС дає підстави говорити про тенденцію щодо кількісного зростання штатів цього підрозділу, а також засвідчує наступність як у питаннях його організаційно-структурної побудови, так і стосовно комплектування персональним складом. Слід зазначити відносну стабільність персонального складу у період 1926 – 30 рр. і певну плінність кадрів у інші хронологічні періоди. Ці обставини були зумовлені, з одного боку, організаційним становленням системи прокурорського нагляду за додержанням законів органами державної безпеки, яке відбувалось упродовж 1922–1925 рр., з іншого – посиленням спеціалізації саме цього напрямку прокурорського нагляду, подальшим розвитком, удосконаленням і ускладненням його організаційних форм наприкінці 1920-х – у 1930-ті роки.

Бібліографічні посилання

1. Яковенко Д.Т. Учреждение прокуратуры УССР, ее организация и деятельность в 1922–1925 гг.: Дис. ... канд. юрид. наук. – К., 1956; Тихоненков Д.А. Проблемы контролю та нагляду за органами ВУНК–ДПУ УРСР у 1918 – на початку 1929 рр.: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. – Харків, 1998; Мурза В.В. Прокуратура в державному механізмі УСРР (1922–1933): Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. – Харків, 2003; Шабалина Е.И. Историко-правовое исследование места и роли органов прокуратуры в механизме Советского государства (20–30 г. XX века): Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. – М., 2007.

2. Маймескулов Л.Н. ГПУ и Прокуратура УССР: становление надзора // Актуальные проблемы формирования правового государства: Краткие тезисы и докладов и научных сообщений республик. науч. конф. – Харьков, 1990. – С. 57-59; Черниченко С.А. Прокурорский надзор за работой судебно-следственных органов и ГПУ в годы нэпа (1922–1928) // Проблемы законности. – 1997. – Вып. 32. – С. 51-56.

3. Мурашин Г.О. Органы прокуратуры в механизме советского государства. – К., 1972; Сухонос В.В. Організація і діяльність прокуратури в Україні: історія і сучасність: Монографія. – Суми, 2004; Клочков В.Г. Історія прокуратури України: Монографія. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К., 2004.

4. Усенко І.Б. Железнодорожский Григорий Абрамович // Юридична енциклопедія. – К., 1999. – Т. 2. – С. 426; Шаповал Ю.І. Крайній Лев Олександрович // Енциклопедія історії України. – К., 2008. – Т. 5. – С. 281; Амонс А.І., Абраменко Л.М. Репресовані прокурори в Україні: документи, нариси, матеріали. – К., 2009.

5. Центральний державний архів вищих органів влади і управління (далі –

ЦДАВО) України, ф. 8, оп. 1, спр. 1315, арк. 19.

6. Собрание узаконений УССР. – 1923. – № 38. – Ст. 523; № 39. – Ст. 533; ЦДАВО України ф. 8, оп. 1, спр. 1495, арк. 154.

7. ЦДАВО України, ф. 539, оп. 2, спр. 241, арк. 1 зв.

8. ЦДАВО України, ф. 700, оп. 1, спр. 45, арк. 7, 192.

9. Зібрання узаконень УСРР. – 1925. – № 53. – Ст. 320.

10. ЦДАВО України, ф. 8, оп. 3, спр. 2890.

11. ЦДАВО України, ф. 8, оп. 14, спр. 1895, арк. 81, 138 зв.

12. ЦДАВО України, ф. 8, оп. 13, спр. 589, арк. 31, 47, 72; спр. 679, арк. 2, 134 зв., 169 зв.

13. ЦДАВО України, ф. 8, оп. 13, спр. 542, арк. 34.

14. ЦДАВО України, ф. 8, оп. 16, спр. 2, арк. 52.

15. ЦДАВО України, ф. 8, оп. 16, спр. 318, арк. 2.

16. ЦДАВО України, ф. 8, оп. 16, спр. 778, арк. 4.

17. ЦДАВО України, ф. 288, оп. 1, спр. 14.

18. ЦДАВО України, ф. 8, оп. 16, спр. 1313, арк. 6, 83.

19. ЦДАВО України, ф. 8, оп. 16, спр. 2410.

20. ЦДАВО України, ф. 8, оп. 16, спр. 2411, арк. 18.

21. Галузевий Державний архів Служби безпеки України, ф. 6, спр. 50361, т. 1, арк. 137.

22. ЦДАВО України, ф. 288, оп. 1, спр. 1, арк. 92; спр. 4, арк. 23–24.

23. ЦДАВО України, ф. 288, оп. 1, спр. 12, арк. 5-8; 10-12; спр. 14, арк. 3.

24. ЦДАВО України, ф. 288, оп. 1, спр. 4, арк. 55-56.

Надійшла до редакції 01.03.2012

О.Б. Онишко

кандидат юридичних наук, доцент

(Львівський державний

університет внутрішніх справ)

УДК: 342.721

ГАРАНТІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ГРОМАДЯНИНА НА НЕВТРУЧАННЯ В ОСОБИСТЕ І СІМЕЙНЕ ЖИТТЯ

Розглянуто проблему невтручання в особисте і сімейне життя особи як невід'ємного права людини і громадянина, передбаченого Конституцією України та іншими міжнародними нормативно-правовими актами.

Ключові слова: конституційне право, особиста і сімейна свобода, захист від невтручання, недоторканність приватного життя.

Рассматривается проблема невмешательства в личную и семейную жизнь человека как неотъемлемого права гражданина, предусмотренного Конституцией Украины и другими международными нормативно-правовыми актами.

Ключевые слова: конституционное право человека, личная и семейная свобода, защита от невмешательства, неприкосновенность частной жизни.